

Pohjavesialueiden suojelusuunnitelma

Tekninen lautakunta 16.03.2023 § 26

Asian valmistelija(t): ympäristötarkastaja Marika Masalin-Weijo, p. 040 3479 209

Pohjavesialueen suojelusuunnitelman laatimisen keskeinen tavoite on ennalta ehkäistä pohjavesialueen pohjaveden laadun heikkeneminen sekä turvata alueen pohjaveden riittävyys ilman että rajoitetaan tarpeettomasti alueen maankäyttöä. Suojelusuunnitelma on luonteeltaan ohje, jolla ei ole itsenäisiä oikeusvaikutuksia. Se voidaan ottaa huomioon esimerkiksi viranomaistoiminnassa ja maankäytön suunnittelussa.

Suojelusuunnitelman laatiminen on ensi sijassa kunnan tehtävä. Suojelusuunnitelmasta säädetään vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisestä annetun lain 10 e ja 10 f §:ssä. Joutsan kuntaan on laadittu pohjavesialueiden suojelusuunnitelma vuonna 2010. Ympäristöministeriön julkaisun 3/2018 Pohjavesialueet - opas määrittämiseen, luokitukseen ja suojelusuunnitelmien laadintaan mukaan suositeltava päivitystarve suojelusuunnitelmille on yleensä 5-10 vuotta.

Joutsan kuntaan laaditun suojelusuunnitelman laadinnasta on yli kymmenen vuotta. Kohteina olevien alueiden maankäytössä on tapahtunut muutoksia. Myös pohjavesialueiden luokituksia on muutettu ja yksi pohjavesialue on poistettu luokituksesta. Tämän vuoksi on ollut perusteltua päivittää suunnitelma.

Kunta haki ja sai ELY-keskukselta avustusta suojelusuunnitelman päivittämiseen 10 000 €, joka on enintään 50 % avustuksen käyttötarkoituksen mukaisista hyväksyttävistä kustannuksista.

Suojelusuunnitelman päivitys laadittiin konsulttityönä ohjausryhmän ohjauksessa. Ohjausryhmään kuuluivat:

Pekka Pulkkinen, Keski-Suomen ELY-keskus, geologi
Kari Illmer, Keski-Suomen ELY-kesku, hydrogeologi
Teijo Mäkinen, Joutsan Vesihuolto, toimitusjohtaja
Arttu Mönkölä, Joutsan kunta, tekninen johtaja
Marko Heikkilä, Keski-Suomen pelastuslaitos, aluepalomestari
Saija Jokilahti, Jyväskylän seudun ympäristöterveys, ympäristöterveystarkastaja
Pirjo Lonka-Huotari, Jyväskylän seudun ympäristöterveys, johtava ympäristöterveystarkastaja

Suojelusuunnitelmasta on tehty erikseen viranomaisversio ja julkinen versio.

Vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisestä annetun lain 10 f §:n 1 momentin mukaan kunnan on pohjavesialueen suojelusuunnitelmaa laadittaessa tai muutettaessa varattava kaikille mahdollisuus tutustua ehdotukseen ja esittää siitä mielipiteensä. Hyvän hallintokäytännön mukaisesti tämä tarkoittaa vaikuttamismahdollisuuksien varaamista 30 vuorokauden ajan. Erikseen voidaan kuulla myös muita intressitahoja, kuten alueen toiminnanharjoittajia tai muita tahoja, joille suojelusuunnitelmassa esitetään toimenpidesuosituksia.

Vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisestä annetun lain 10 f §:n mukaan ehdotuksesta pohjavesialueen suojelusuunnitelmaksi on pyydettävä lausunto niiltä kunnilta, joita suunnitelma koskee sekä alueella toimivaltaiselta ELY-keskukselta ja aluehallintovirastolta. Lisäksi lausunto voidaan pyytää muiltakin tahoilta, kuten kunnan eri viranomaisilta tai alueella mahdollisesti toimivalta vesihuoltolaitokselta.

Hyväksytty suojelusuunnitelma tulee julkaista ja tiedottaa siitä kuntalaisille sekä muille asianosaisille sekä toimittaa suojelusuunnitelma ELY-keskukselle merkittäväksi ympäristönsuojelun tietojärjestelmään.

Suojelusuunnitelman hyväksymisen jälkeen perustetaan seurantaryhmä seuraamana toimenpiteiden toteutumista.

Esittelijä

Ympäristötarkastaja Marika Masalin-Weijo

Päätösehdotus

Tekninen lautakunta hyväksyy suojelusuunnitelmaehdotuksen ja päättää asettaa sen nähtäville mielipiteiden antamista varten sekä pyytää tarvittavat lausunnot. Lausunnoista ja kuulemisen palautteista laaditaan tiivistelmä ja yhteenveto siitä, miten palaute otetaan huomioon suunnitelman jatkovalmistelussa.

Kuulemisen jälkeen suojelusuunnitelma tuodaan teknisen lautakunnan hyväksyttäväksi ja hyväksytty suojelusuunnitelma viedään tiedoksi kunnanhallitukselle.

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Tekninen lautakunta 22.02.2024 § 16
193/11.04.02/2022

Asian valmistelija(t): ympäristötarkastaja Marika Masalin-Weijo p. 040 3479 209

Kuulutus suojelusuunnitelmasta ja suojelusuunnitelmaehdotus on pidetty nähtävillä kunnan verkkosivuilla 31.3.-8.5.2023. Suojelusuunnitelmasta on pyydetty lausunto seuraavilta tahoilta:

Keski-Suomen ELY-keskus
Joutsan Vesihuolto
Keski-Suomen pelastuslaitos
Jyväskylän seudun ympäristöterveys
Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirasto

Keski-Suomen elinkeino-, liikenne ja ympäristökeskuksen näkemyksen mukaan suojelusuunnitelmassa tulisi ottaa huomioon seuraavaa:

- Pohjavesialueen suojelusuunnitelman toteuttamisen kannalta on tärkeää, että vuosittain pidetään yhteiskokous suojelusuunnitelman toteutumisesta, nykytilasta ja mahdollisista uusista alueeseen liittyvistä hankkeista kunnan nimeämän ryhmän kanssa. Näin suojelusuunnitelmasta saadaan suurin mahdollinen hyöty irti.
- Suojelusuunnitelmaa tulisi päivittää lakimuutosten osalta vuosittain. Keskeisimmät lakiotteet on hyvä olla suojelusuunnitelman liitteenä.
- Suojelusuunnitelmat tulisi päivittää joka kuudes (6) vuosi, jokaisella vesienhoitokaudella

Joutsan Vesihuolto Oy:lla ei ole itse suojelusuunnitelman kannanottoihin ja johtopäätöksiin lausuttavaa. Sen sijaan Joutsan Vesihuolto nosti

- suojelusuunnitelmasta esiin muutaman virheellisen tiedon, joita olivat:
- Harjunlahden vedenottamoa ei ole saneerattu varavedenottamoksi, eikä sellaisia suunnitelmiakaan tällä hetkellä ole.
 - Tekstissä esiintyy vesihuoltolaitoksien listalla erillisenä Joutsan vedenjakelualue. Erillistä vesilaitosta ei ole olemassa, vaan se liittyy Joutsan Vesihuolto Oy:n vedenjakelualueeseen.
 - Joutsan pohjavesialueen riskialuekartalla näkyy yhdellä kohdin öljysäiliö, joka on todellisuudessa käytöstä poistettu ja kaivettu ylös.

Pelastusviranomaisen tuo lausunnossaan muun ohella esille, miten se valvoo öljysäiliöitä ja minkälaisia tietoja öljysäiliöistä pelastusviranomaiselta löytyy. Pelastusviranomaisen yhtyy öljysäiliöiden osalta toimenpidesuosituksiin, jotka koskevat pelastusviranomaisen toimivaltuutta.

Jyväskylän seudun ympäristöterveys on todennut lausuntonaan mm. seuraavaa:

Jyväskylän seudun ympäristöterveydestä on ollut edustus Joutsan kunnan pohjavesialueen suojelusuunnitelma laadintatyön ohjausryhmässä. Jyväskylän seudun ympäristöterveys on antanut konsultille kommentteja ympäristöterveyden näkökulmasta pohjavesialueen suojelusuunnitelman laatimistyön yhteydessä. Annetut kommentit ovat otettu pääosin huomioon. Ympäristöterveys haluaa korostaa, että asetuksessa 1352/2015 annettuja raja-arvoja sovelletaan vain talousvedeen. Raakaveden laadulle ei ole asetuksessa 1352/2015 annettu laadutavoitteita tai -vaatimuksia. Pohjavesialueen suojelusuunnitelmassa on esitetty Tammijärven ja Harjunlahden vedenottamoiden käyttö varavedenottamoina. Ympäristöterveyden tiedon mukaan kyseessä olevat vedenottamot ovat olleet pitkään poissa käytöstä. Varavedenottamoiden ennen mahdollista käyttöönottoa tulee selvittää vedenottamoiden kaivojen ja laitteistojen kunto ja tehdä tarvittavat huolto-/kunnostustoimet asianmukaisesti. Käyttöön otettaessa ottamoilta lähtevän talousveden laadun tulee täyttää talousvedelle asetetut vaatimukset. Suojelusuunnitelmassa esitettyjä riskitoimintoja pystytään hyödyntämään jatkossa vesilaitoksen riskienhallintasuunnitelmaa laadittaessa ja päivittäessä. Suojelusuunnitelma on yksi työkalu myös alueiden maankäytön suunnittelussa sekä ympäristölupakäsittelyssä. Suojelusuunnitelman toimenpiteillä/käyttöönottamisella pystytään edistämään pohjaveden suojelua sekä turvaamaan alueen vedenhankintaa, mutta myös varautumaan ennalta mahdollisiin pohjavesivahinkojen ja –onnettomuuksien varalta. Pohjavesialueiden suojelusuunnitelmassa esitetyt pohjavesialueilla sijaitsevat riskitoiminnot otetaan huomioon terveydensuojelulain mukaisessa viranomaisvalvonnassa.

AVilla ei ollut suojelusuunnitelmasta lausuttavaa.

MTK Jou-Lu:lle on varattu mahdollisuus mielipiteen esittämiseen suojelusuunnitelmasta. Mielipidettä ei ole annettu.

Vartiamäen yhteismetsä muun ohella esittää, että Joutsan pohjavesialueiden suojelusuunnitelman päivityksessä rajattaisiin Harjunkankaan pohjavesialueesta (0941551) pois Vähä-Harjujärven ja siitä lähtevän laskuojan länsipuolella olevat Vartiamäen yhteismetsää koskevat alueet. Metsäsertifikaatit turvaavat joka tapauksessa ranta-alueiden suojelun eikä sertifikaattien mukainen metsän käsittely tule tulevaisuudessakaan vaarantamaan alueella mahdollisesti olevaa pohjavettä.

Päätösehdotus

Tekninen lautakunta päättää

1. merkitä saapuneet lausunnot ja kuulemispalautteen tiedokseen ja liittää ne suojelusuunnitelman yhteyteen
2. hyväksyä suojelusuunnitelman ja
3. viedä sen tiedoksi kunnanhallitukselle.

Perustelut: Joutsan pohjavesialueiden suojelusuunnitelma on laadittu lain vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisestä (1299/2004) mukaisesti. Siltä osin, kun suojelusuunnitelmatekstiin on jäänyt virheellisyyksiä, tulevat ne huomioiduiksi, kun lausunnot ja kuulemispalautteet liitetään suojelusuunnitelman yhteyteen. Kuulemispalautteessa esitettiin, että suojelusuunnitelman päivityksessä Harjunkankaan pohjavesialueesta rajattaisiin osa pois. Lain vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisestä sekä vesienhoitoasetuksen (1040/2006) mukaisesti ELY-keskukset määrittävät pohjavesialueiden rajat ja muodostumisalueen. Näin ollen kunta ei ole toimivaltainen tekemään pohjavesialueiden rajausmuutoksia suojelusuunnitelman päivitystyön yhteydessä.

Päätös

Hyväksyttiin päätösehdotuksen mukaisesti.

Tiedoksi

Ote: Lausunnon ja palautteen antajat, kunnanhallitus
Kuulutus Joutsan kunnan www-sivut
Ilmoitus kuulutuksesta Joutsan seutu